

Årsberättelse 2025

Naturskolan Uttern

Natur och Miljö driver i dagsläget fyra regionala naturskolor: Naturskolan Uttern, Kvarkens naturskola, Åbolands naturskola och Ålands naturskola. Naturskolorna är självständiga pedagogiska enheter men har ett tätt samarbete i planering och utveckling av undervisningen. Vår spetskompetens är utomhuspedagogik – vi stöder och kompletterar småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens miljöpedagogiska arbete i regionen. Till naturskolornas värdegrund hör att utveckla barnens känsla för naturen, främja respekt för naturen, väcka intresse för olika naturmiljöer och sprida kunskap om naturen. Med naturen som utgångspunkt tar vi även upp frågor kring människans förhållande till naturen och kopplingen mellan vardagliga handlingar och miljöproblem. Naturskolornas mål är att ge eleverna kunskap och färdigheter för en hållbar livsstil.

Under 2025 har de fyra naturskolorna förverkligat totalt **685 naturskoldagar med 8 597 barn (11 126 enskilda möten) och 1 215 vuxna**. Därtill har vi ordnat 25 fritidsutflykter med sammanlagt 986 deltagare, och 12 fortbildningar med 186 deltagare.

Naturskolan Utterns verksamhetsområde är i dagens läge huvudstadsregionen och västra Nyland. Under verksamhetsåret 2025 erbjöd vi likt tidigare år läsårsverksamhet och enskilda naturskoldagar för daghem, förskolor och grundskolor. Därtill fortsatte vi samarbetet med Svenska nu vid Hanaholmens kulturcentrum. Vi ordnade också fritidsutflykter för allmänheten och workshops inom ramarna för vuxenutbildning.

Utöver den ordinarie verksamheten, hör Naturskoleföreningens årsmöte och konferens i Halmstad, Sverige samt hela Natur och Miljös personals planeringsdagar i Tvärminne, Hangö, till årets höjdpunkter.

Personal och arbetsutrymmen

Under verksamhetsåret 2025 hade Naturskolan Uttern två fastanställda och en deltidsanställd naturskollärare. Enligt tidigare år arbetade Pia Bäckman med 100% arbetstid som naturskollärare med ansvar för naturskolverksamheten i huvudstadsregionen, medan Linda Sointu ansvarade för verksamheten i västra Nyland med naturskollärartjänst på 80% arbetstid. Därtill arbetade Annika Ljungberg som naturskollärare på deltid (50%) i huvudstadsregionen i 11 månader.

Som bas för verksamheten fungerade Naturskolan Utterns två arbetsutrymmen: Huvudstadsregionens arbetspunkt vid Bergkullavägen 1 i Kånala, Helsingfors samt västra Nylands arbetspunkt i Werkstan, på Bangatan 65 i Karis. Båda kontorsutrymmena har också utrymme för att förvara och vårda naturskolans utrustning. I Karis hyr vi dessutom ett litet förrådsutrymme.

Utöver det ordinära naturskollärararbetet fick Linda göra en stor arbetsinsats i sin roll som personalombud. Pia dedikerade en del arbetstid åt valberedningsarbete i Naturskoleföreningen.

Annika Ljungberg, Linda Sointu och Pia Bäckman

Naturskoldagar

Efterfrågan för naturskolans tjänster var likt tidigare år god under året. Under årets lopp deltog **totalt 2993 barn (3701 enskilda möten) och 341 vuxna** i naturskoldagarna, vilket är en liten ökning jämfört med 2024. Målgruppen var grupper inom den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken.

Naturskolan Uttern ordnade **totalt 205 naturskoldagar** under verksamhetsåret (se region- och kommunfördelning i tabell 3). Dessa bestod av naturskoldagar inom ramarna för läsårsverksamheten, enskilda naturskoldagar med varierande teman och naturskoldagar på svenska för finskspråkiga elever (Svenska i naturen) i samarbete med Svenska Nu. I siffran ingår även en Grön flagg Elevrådsträff som ordnades i Villa Elfik som ett samarbete huvudstadsregionens naturskolor emellan.

Tabell 1. Naturskolan Utterns pedagogiska tjänster 2025

NATURSKOLDAGAR	Tillfällen totalt	Tillfällen vår	Tillfällen höst	Antal barn	Antal vuxna
Läsårsverksamhet åk 3–4	31	19	12	334	32
Läsårsverksamhet dh/fsk	59	28	31	537	97
Enskilda naturskoldagar	115	70	45	2122	212
Totalt	205	117	88	2993	341
ÖVRIGA TJÄNSTER	Tillfällen totalt	Tillfällen vår	Tillfällen höst	Antal barn	Antal vuxna
Fortbildning för pedagoger	1	0	1	0	63
Fritidsverksamhet	6	2	4	120	117
Totalt	7	2	5	120	180

Tabell 2. Antal grupper fördelat per naturskollärare och månad (flera naturskollärare kan arbeta med samma grupp).

Naturskollärare	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totalt
Pia Bäckman	1	11	8	12	18	5	0	5	8	13	7	6	94
Annika Ljungberg	0	0	4	13	16	0	0	7	15	4	1	0	60
Linda Sointu	0	7	5	4	18	0	0	4	10	9	6	0	63
Totalt													217

Ett läsår/en termin med naturskolan för åk 3–4

Till naturskolans tjänster hör helheten Ett läsår med naturskolan, som omfattar fyra naturskoldagar under ett läsår. Höstterminen 2025 införde vi helheten En termin med naturskolan, som innefattar två naturskoldagar under antingen höst- eller vårterminen. Temana som skolorna kan välja mellan är planerade så att de stöder skolundervisningen i åk 3–4.

Under året deltog totalt 17 klasser i Ett läsår/en termin med naturskolan.

Huvudstadsregionen: 5 klasser under både vår- och höstterminen, med sammanlagt 230 barn (396 enskilda möten) och 19 vuxna.

Västra Nyland: 4 klasser under vårterminen och 3 klasser under höstterminen, med sammanlagt 104 barn (208 enskilda möten) och 13 vuxna.

*Temana och innehåll för naturskoldagarna som hör till helheterna
Ett läsår/ En termin med naturskolan*

Ett myller av liv på land

Höst (3–4 timmar)

- Introduktion till läsåret
- Naturkänsla
- Mångfald på land eller i vatten

Stannfåglar

Senhöst (2–3 timmar)

- Artkännedom
- Fåglars övervintringsstrategier
- Fågelmät

Vinterfenomen

Vinter (2–3 timmar)

- Vinterekologi – vi undersöker hur växter och djur övervintrar.
- Snö och is
- Spår

Vårens vaknande värme

Vår (3–4 timmar)

- Vårtecken
- Ljus och värme
- Näringskedjor

Ett år/en termin med naturskolan för småbarnspedagogiken

Läsårsverksamheten för daghems- och förskolegrupper fortsatte under vårterminen 2025 med Ett år med berguven Bubo. Vårens temadagar hette Berguven Bubo och vinterskogens superhjältar och Berguven Bubo i dinosauriernas spår.

För läsåret 2025–26 erbjöd vi helheten Ett år med Kurran och Pigan med 4 träffar under läsåret, samt som nyhet En termin med Kurran och Pigan där man kunde välja 2 träffar antingen under höst- eller vårterminen. Temat baserar sig på Lisa Moronis bilderböcker om Kurran och Pigan. Höstterminens temadagar hette Vi stövlar i höstskogen och Det luktar skatt. Samtliga naturskoldagar var ca 2 timmar långa.

Huvudstadsregionen: 9 daghems- och förskolegrupper under vårterminen och 11 grupper under höstterminen, med sammanlagt 385 barn (706 enskilda möten) och 63 vuxna.

Västra Nyland: 5 daghems- och förskolegrupper under vårterminen och 6 grupper under höstterminen, med sammanlagt 152 barn (269 enskilda möten) och 34 vuxna.

Kurran-Linda och Pigan ute i skogen.

Enskilda naturskoldagar

Under året arrangerade vi 115 enskilda naturskoldagar för daghem, förskola och åk 1-6, med sammanlagt 2211 deltagande barn och 212 vuxna. Grupperna kunde välja mellan en kort (ca 2h) och en lång (ca 4h) naturskoldag.

Huvudstadsregionen: Under vårterminen hölls 52 och under höstterminen 31 enskilda naturskoldagar för sammanlagt 1569 barn och 148 vuxna i huvudstadsregionen.

Under vårterminen kunde daghems- och förskolegrupper delta i temadagarna Berguven Bubo och vinterskogens superhjältar samt Upptäcktsfärd i dinosauriernas skog. Under hösten erbjöds de Vi stövlar i höstskogen och Det luktar skatt. Skolelever erbjöds under året kräldjurstema (åk 1-2), Ordkonst i rävens skog (åk 1-2), Fåglarnas vår (åk 1-4), Finlands Nationalarter (åk 3-4), Framtidsbyggarna (åk 4-6) samt Tema Östersjön – en dag vid havsstranden (åk 4-6).

I siffrorna ovan ingår 14 naturskoldagar som ordnades inom ett samarbetsavtal med Grankulla kommun och var kostnadsfria för de deltagande grupperna. Grankullaeleverna i åk 2 fick delta i en naturskoldag med kräldjurstema i Kasabergets skog medan eleverna i åk 5 fick delta i en Vattendag vid Gallträsk.

Västra Nyland: Under vårterminen hölls 18 och under höstterminen 14 enskilda naturskoldagar för sammanlagt 530 barn och 62 vuxna i västra Nyland.

Under vårterminen erbjöds daghems- och förskolegrupperna temadagen En vårdag med berguven Bubo och årskurs 5-6 temadagarna Tema Östersjön: En dag vid havsstranden, Tema Östersjön: Många bäckar små och Framtidsbyggarna. Under höstterminen erbjöds daghems- och förskolegrupperna temadagarna Vi stövlar i höstskogen och Det luktar skatt. För årskurs 1-2 erbjöd vi temadagen Ordkonst i rävens skog.

Under naturskoldagen Tema Östersjön: En dag vid havsstranden fick eleverna bekanta sig med olika arter som lever i Östersjön och bygga dem av naturmaterial.

Utesvenska för finskspråkiga elever

Det långvariga samarbetet med nätverket Svenska nu vid Hanaholmens kulturcentrum fortskred enligt tidigare år. Inom ramarna för samarbetet erbjöd vi temat Svenska i naturen för finskspråkiga elever i huvudstadsregionen och i västra Nyland. Temat är i första hand riktat till åk 5-6 och avgiftsfritt för de deltagande grupperna, då Svenska nu står för kostnaderna. Under året ordnade vi sammanlagt 4 naturskoldagar med temat Svenska i naturen för totalt 8 elever och 8 vuxna.

Tabell 3. Naturskoldagar och deltagare fördelat per kommun.

KOMMUN	Enskilda naturskol- dagar	Läsårs- verksamhet åk 3-4	Läsårs- verksamhet dh/fsk	Naturskol- dagar totalt	Barn	Vuxna	Deltagare totalt
Esbo	21	5	21	47	770	84	854
Grankulla	15	0	0	15	292	34	326
Helsingfors	45	12	18	75	1112	111	1223
Sibbo	2	0	0	2	33	3	36
H.reg totalt	83	17	39	139	2207	232	2439
Hangö	2	0	1	3	55	7	62
Ingå	5	8	4	17	134	26	160
Kyrkslätt	10	2	0	12	194	19	213
Lojo	1	0	0	1	15	1	16
Raseborg	12	4	3	19	276	32	308
Sjundeå	2	0	12	14	112	24	136
V-Nyl totalt	32	14	20	66	786	109	895
TOTALT	115	31	59	205	2993	341	3334

Vuxenutbildning

Naturskolornas dag för lärarstuderande vid Helsingfors universitet arrangerades i år den 10 oktober vid den Pedagogiska fakulteten. Utbildningsdagen är ett etablerat flerårigt samarbete mellan lärarutbildningen vid HU, huvudstadsregionens natur- och miljöskolor, Natur- och miljöskolornas förbund (LYKKY), WWF, Naturhistoriska centralmuséet LUOMUS, Birdlife Finland m.fl. Dagen börjar med en gemensam introduktionsdel till miljö- och utomhuspedagogikens betydelse, mål och fördelar, varefter deltagarna får delta i fyra workshopar. Naturskolan Uttern bidrog likt tidigare år med en tvåspråkig workshop En ryggsäck idéer – låt närnaturen inspirera, som 63 studerande deltog i under dagen. I utbildningsdagen deltog totalt drygt 150 studerande.

Fritidsverksamhet

Under året arrangerade vi sammanlagt 6 fritidsutflykter i samarbete med andra aktörer, med totalt 120 deltagande barn och 117 vuxna.

Vi bidrog med en naturskoldag på Kyrklätts svenska församlings sommarläger och en aktivitetspunkt på ett familjejippo i Karis, ordnat av Karusellens föräldraförening för daghemmet Karusellens familjer. Därtill ordnade vi Småkrypssafari – Ötökkäsafari både vid Gallträsk i Grankulla i samarbete med Grankulla kommun och på Svedja simstrand i Raseborg i samarbete med Raseborgs Natur och Mannerheims barnskyddsförbund Karis.

På Östersjödagen 28.8 deltog naturskolan i två evenemang med aktiviteter för allmänheten. I Helsingfors var vi och Natur och Miljös Från skog till hav –projekt medarrangörer i östersjöjippet Itämeren iltarastit som ordnades i Lappviken. Evenemanget är återkommande och arrangeras i samarbete med Helsingfors naturskyddsförening rf (Helsy), Finlands Naturskyddsförbund Nylands distrikt, Lappvikens Källa, Lappvikens Källas stadsnaturum, Anarkistimartat och Luontoliitto Nylands distrikt. I Hangö deltog vi i Östersjödagen med en station i Kyrkparken, tillsammans med Hangö Miljöförening. På naturskolans stationer kunde besökarna prova på vadarbyxor, håva småkryp och tillverka ega plankton av pysselmaterial. De fick också smaka på vatten med olika salthalt och lära sig om hur vårt unika brackvatten påverkar livet och mångfalden i Östersjön, samt hur vi på naturskolvis undervisar elever i ämnet.

På Östersjödagen fick deltagarna bekanta sig med djur- och växtlivet i Östersjön.

På daghemmet Karusellens familjejippo fick deltagarna genom olika uppdrag bli kompis med daghemsgårdens träd.

Nätverkande, kollegialt stöd och egen fortbildning

Naturskolan är medlem i paraplyorganisationerna Finlands natur- och miljöskolförbund rf (LYKKY) och Naturskoleföreningen i Sverige. Vi är också med i ett flertal utomhus- och miljöpedagogiska nätverk: LYKE-nätverket, Vålke (grupp för främjandet av miljöpedagogik och miljömedvetenhet i Nyland), Svenskfinlands utomhuspedagoger och Pääskyt (huvudstadsregionens natur- och miljöskolor). Vi deltar aktivt i träffar, fortbildningar och nätverksmöten samt arbetar för att upprätthålla och ingå samarbeten för att öka den lokala förankringen, upprätthålla vår kompetens och vara en aktiv del av yrkesfältet. Därtill jobbar vi i tätt samarbete med Natur och Miljös övriga naturskolor och förbundets personal.

En större händelse under året var Naturskoleföreningens årsmöteskonferens som ordnades i Halmstad i april. Där fick vi bland annat delta i ett historiskt äventyr på Hallandsåsen och lära oss om ekologin och mångfalden vid den svenska västkusten.

Under året deltog vi i följande:

- Stimmets (Natur och Miljös naturskolteam) utvecklingsdag 14.1.
- Planeringsdagar för Natur och Miljös personal 15–16.1.
- Broschyren Natur- och miljöskolornas tjänster i huvudstadsregionen 2025–2026. Naturskolan Uttern deltog så som tidigare år i att ta fram en gemensam broschyr inför det kommande läsåret för pedagoger i samarbete med övriga aktörer i huvudstadsregionen (Pääskyt). Ett flertal möten hölls under vårterminen.
- LYKE-nätverkets webinarie om GreenComp 31.3.
- Naturskoleföreningens årsmöte och konferens i Halmstad, Sverige 9–11.4.
- Grön Flagg elevrådsträff vid Villa Elfvik 11.4.
- Finlands natur- och miljöskolförbund rf:s vårmöte 14.4.
- Svamparnas kryptiska liv och mångfald i skog onlineföreläsning 26.5.
- Pölyttäjät viestintuojina -fortbildningsdag i Häntälän notkot, Somero 16.6.
- Stimmets dag i Liesjärvi nationalpark, Egentliga Tavastland 17.6.
- Kaisa Pajanens avtackning och pensionsfest på Stora Räntans naturcentrum 17.6.
- Stimmets utvecklingsdag i Tvärminne, Hangö 5.8.
- Planeringsdagar för Natur och Miljös personal i Tvärminne 6–7.8.
- Småkrypssafari för allmänheten vid Gallträsk i Grankulla 14.8.
- Samarbete med Raseborgs Natur rf. och Mannerheims barnskyddsförbund kring fritidsutflykten Ötökkäsafari – Småkrypssafari 15.8.
- Östersjöjippot Itämeren iltarastit i Lappviken, Helsingfors 28.8.
- Östersjödagen i Hangö 28.8.
- Riitta Pulkkinens avtackning och pensionsfest vid Sinebrychoffs villa 12.9.
- Naturskoldag för lärarstuderanden vid Helsingfors Universitet 10.10.
- Presentera verksamheten för Sparbanksstiftelsen i Kyrklätt 5.11
- Boksläpp av Hållbarhetspedagogik, fenomenbaserat lärande och världsarv 10.11.
- Skuggning av kollega: Linda följde med på naturskoldag i Pargas med Åbolands naturskola 18.11.

- Bidragsutdelningstillfälle för beviljade understöd av Aktiastiftelsen i Hangö 27.11.
- Första planeringsmöte angående Friluftslördag i Nyland med FSI, Folkhälsan, Skolresurs 1.12.
- Naturskolornas (Pääskyt) lillajulsfest i Haltia 9.12.
- Bidragsutdelning för Sparbanksstiftelsen i Kyrkslätt 10.12.
- Julskoj för kolleger på Naturskolan Utterns kontor i Werkstan i Karis 17.12.
- Finlands natur- och miljökolförbund rf:s höstmöte 18.12.
- Valberedningsarbete för Naturskoleföreningen, flera möten under hösten.
- Naturskoleföreningens läsecirkel. Läsecirkeln träffas med jämna mellanrum för att diskutera kring aktuella artiklar som tangerar utomhuspedagogik. Vi tog del av ett par tillfällen under året.

Natur och Miljös personal på planeringsdagar vid Tvärminne zoologiska station i Hangö.

Synlighet

Under året har vi syns på Facebook och Instagram. Synligheten i sociala medier har dels haft fokus på att berätta om de olika tjänsterna som naturskolan erbjuder och om naturskollärarnas mångsidiga arbete, dels på att lyfta kampanjer för att donera till Natur och Miljös naturskolor och tacka våra finansörer.

Därtill har naturskolan deltagit i och fått synlighet på Östersjödagen både i Helsingfors och Hangö (se Fritidsverksamhet) samt besökt och presenterat verksamheten för Sparbanksstiftelsen i Kyrkslätt och deltagit i utdelningstillfällena för beviljade bidrag både i regi av Sparbanksstiftelsen i Kyrkslätt och Aktiastiftelsen i Hangö.

Under hösten utgavs publikationen Hållbarhetspedagogik, fenomenbaserat lärande och världsarv, dit Naturskolan Uttern och Kvarkens naturskola bidragit med ett kapitel som berättar om de naturskoldagar som vi förverkligade år 2023 på Sveaborg inom ramarna för Helsingfors universitets forskningsprojekt SveaSus (Sustainable World Heritage Learning Through a Phenomenon-based Approach). Boken, vars redaktörer är Lili-Ann Wolff, Anna Slotte och Kirsi Wallinheimo, finns att läsa på Helda, Helsingfors universitet öppna publikationsarkiv.

Ekonomi

Trots ett allmänt svårt år 2025 med tanke på den ekonomiska utvecklingen i samhället kunde vi bedriva naturskolverksamheten som planerat och lyckades till och med öka våra intäkter med nästan 20 200 euro jämfört med år 2024. Där ingår en ökning av olika bidrag på 17 660 euro, som i sin tur möjliggjorde en ökning i våra försäljningsintäkter på drygt 2500 euro.

Naturskolan Utterns ekonomi fördelas på två kostnadsställen i bokföringen för att särskilja på verksamheterna i huvudstadsregionen och västra Nyland och med tydlighet kunna redovisa hur beviljade understöd används. I resultatet nedan ingår basverksamheten under verksamhetsåret 2025, dvs. produktionen av naturskoldagar och fritidsverksamhet. Fortbildningstjänster ingår inte, eftersom de inte subventioneras med bidrag och understöd. Verksamhet som förverkligas med hjälp av projektfinansiering, bland annat Naturskolan Utterns andel av projektet Utesvenska, ingår inte heller. Underskottet täcks av allmänna medel som söks för Natur och Miljös miljöpedagogiska verksamhet i hela Svenskfinland, bl.a. av bidrag beviljat av Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne.

Resultaträkning för Naturskolan Utterns verksamhet i huvudstadsregionen 2025

Resultatet fastställs av förbundets årsmöte i april 2026.

Kostnader

Personalkostnader: - 64 783 €
Rese- och transportkostnader -5 189 €
Utrymmeskostnader: -5 710 €
Arbetsredskap: -1 629 €
Övrigt: -1 415 €
Totalt: -78 726 €

Intäkter

Försäljningsintäkter: 23 360 €
Kommunala och/eller statliga bidrag: 19 700 €
Övriga bidrag (t.ex. fonder och stiftelser): 19 500 €
Totalt: 62 560 €

Räkenskapsperiodens underskott: -16 166

Resultaträkning för Naturskolan Utterns verksamhet i västra Nyland 2025

Resultatet fastställs av förbundets årsmöte i april 2026.

Kostnader

Personalkostnader: -39 622 €
Rese- och transportkostnader -4 274 €
Utrymmeskostnader: -5 793 €
Arbetsredskap: -1 654 €
Övrigt: -730 €
Totalt: -52 073 €

Intäkter

Försäljningsintäkter: 7 380 €
Kommunala och/eller statliga bidrag: 8 500 €
Övriga bidrag (t.ex. fonder och stiftelser): 21 200 €
Totalt: 37 080 €

Räkenskapsperiodens underskott: -14 993 €

